

Deu anys de TV3 a Balears

PRATS I CAMPS

Repetidor de TV3 al Toro (Menorca), i en la imatge petita, el repetidor de Mallorca. L'any 1984, "Volem TV3" fou una reivindicació massiva.

Després de deu anys, TV3 s'ha consolidat a les Illes, superant múltiples problemes i, fins i tot, un atemptat.

L'11 de setembre de 1983 començava a emetre TV3. Es trencava així el monopoli televisiu que fins aleshores, i des de feia 25 anys, havia tengut en les seves mans la Televisió Espanyola. Es ben cert que la mateixa TVE ja tenia —Sant Cugat— una certa oferta en català. Però va ser TV3 la cadena que per l'idioma i sobretot pels continguts va demostrar que es podia fer una televisió normal en català. I tot a pesar de gent com Calvino —director de TVE en aquell moment— que considerava que una televisió en català havia de ser "essencialment antropològica".

Immediatament després de la creació de TV3, a Balears un grup de ciutadans —de l'Obra Cultural Balear— va començar a pensar en la possibilitat de demanar una connexió per gaudir del J.R. parlant en català, per veure el Barça i, en definitiva, per poder sentir-se normalitzats televisivament. En un principi aquest grup promotor, encara no organitzat, intenta la via institucional. La idea és que el Parlament balear, que acabava de ser elegit, sigui el vertader promotor del projecte. El grup d'Esquerra Nacionalista-PSM assumeix com a pròpia la idea i presenta una proposició no de llei a la cambra, l'aprovació de la qual es produeix el 22 de març de l'any 1984. Tots els partits voten a favor, excepte el PP. Francesc Gilet —avui diputat al Congrés pel PP i llavors conseller de Cultura— declarava que la connexió no era viable ni jurídicament, ni políticament, ni tècnicament.

"Volem TV3". Sense fer gens de cas a les profecies del conseller Gilet, l'Obra Cultural Balear (OCB) posa en marxa el 6 d'abril del 84 la campanya a favor de la recepció del canal català a les Illes. "Volem TV3, ara" es converteix en la reivindicació de molts mallorquins. En pocs dies prop d'un miler de ciutadans s'hi adhereixen. La idea, a banda d'aconseguir un ampli suport popular, és iniciar una recaptació de doblers amb els quals poder posar en marxa la compra d'uns terrenys a la serra d'Alfàbia i instal·lar-hi un repetidor. La primera fase de la campanya assoleix els objectius previstos amb gran rapidesa: el 20 de novembre del mateix

any l'OCB adquireix un terreny de 1.000 m² a Alfàbia per valor de dos milions de pessetes. Pocs dies després, el 10 de desembre, es constitueix a Palma la societat Voltor amb la finalitat d'ampliar el senyal de TV3 i retransmetre'l a totes les Illes. Més de 30 persones formen part de la junta fundadora, en la qual es troben noms il·lustres de la cultura com Francesc de Borja Moll, Climent Garau, Josep Maria Llompart, Miquel Fullana... Dos dies després la Comissió Gestora de Voltor presenta la nova societat a Joan Granados, aleshores director de la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió. S'inicia una campanya de subscripció d'accions de Voltor a raó de 10.000 pessetes per acció fins un màxim de 10 accions per persona, a fi d'aconseguir un ampli suport popular. El 31 de gener el capital arriba als 5,5 milions de pessetes. Durant els següents mesos Voltor comença les obres de condicionament dels terrenys adquirits per tal que puguin allotjar el desitjat repetidor. Maties Oliver, responsable de Voltor, recorda: "vàrem tenir una forta oposició, un boicot, de Televisió Espanyola". La manca de sensibilitat cap a la iniciativa de Voltor era ben estesa entre els responsables audiovisuals i de comunicacions de Madrid. Però durant aquells mesos es produeix un fet que serà important, més enllà de l'anècdota. El Barça jugava un important partit contra l'Atlètic de Madrid i era retransmès per TV3. La zona nord de Mallorca -Valldemossa, Selva, Deià... on es rebia tímidament el senyal de TV3- es va veure envaïda, una freda nit de febrer, per milers i milers de mallorquins. La mateixa nit Voltor feia una projecció en diferit del partit, i va obtenir una resposta massiva del públic. Tota la premsa de l'endemà reflectia, amb generositat de caràcters, l'esdeveniment social i esportiu. No quedaven gaires dubtes: els mallorquins, majoritàriament, volien veure TV3. La mobilització ja no es va aturar. Cada vegada tenia més força. Els responsables de Voltor, simultàniament a la campanya popular, comencen unes negociacions molt discretes amb les autoritats de Madrid. Com recorda Maties Oliver "en tot aquell procés va tenir un paper important Martín Plascencia" (aleshores delegat del Govern a Balears) que va saber entendre la demanda social i obrir les portes adequades a Madrid perquè Voltor hi pogués entrar.

La pretesa il·legalitat de la recepció del canal català -que era l'excusa que adduïen els sectors contraris- segons la Llei de Tercers Canals, queda ben aviat en dubte. Voltor encarrega a Josep Melià -el prestigiós advocat mallorquí, especialista en temes de comunicació i que havia estat secretari d'estat amb UCD- un informe jurídic que conclou rotundament que no hi ha cap il·legalitat. Això ocorria al febrer de 1985. La combinació dels tres fronts oberts per Voltor: l'informe jurídic, la mo-

El 24 d'abril de 1989 un ultradretà anticatalanista llançava una llauna de benzina contra el repetidor de TV3 a Alfàbia (Mallorca). L'incendi causà la interrupció de la recepció durant cinc dies. L'autor de l'atemptat va ser condemnat i passà quasi set mesos a la presó, d'on va sortir quan va complir els 70 anys.

bilització popular i les discretes negociacions, donen fruit ben aviat. El 4 de juliol de 1985 es comença a veure TV3, en una primera fase només en certes zones de Mallorca.

L'èxit d'audiència és ràpidament un fet. Tot i que no hi ha estudis sobre el tema, ningú no nega l'ampli seguiment que TV3 té a Balears. Segurament per això els poders públics -també aquells controlats pel PP que en un inici s'havien mostrat tan reticents- es llancen cap al reconeixement del fet indiscutible. Nombrosos ajuntaments posen en marxa repetidors petits per assegurar el senyal al seu municipi. En els següents dos anys més de 30 repetidors es reparteixen per tota la geografia illenca. A Menorca i Eivissa arriba TV3 el 1987. Desenes d'ajuntaments aproven mocions de suport a TV3. El Consell Insular de Mallorca igualment aprova fer costat a la iniciativa. El Parlament, finalment, i ara per unanimitat, aprovava una partida anual per al manteniment de tota la infraestructura necessària per assegurar la recepció de TV3. La llarga guerra s'havia guanyat, però encara quedaven algunes batalles pendents.

L'atemptat. Quan l'entitat Voltor estava en una nova fase d'expansió, preparant la recepció del Canal 33, un artefacte incendiari és llançat contra el repetidor d'Alfàbia. Era el 24 d'abril de 1989. La intenció era ben clara, si bé l'execució de l'acte va ser, sortosament, un tant potinera. Els danys materials -gràcies al fet que les obres previstes per l'ampliació s'havien endarrerit uns dies- no varen ser tan importants com l'autor pretenia. En només cinc dies es va poder solucionar el desastre. No obstant això l'acte terrorista va causar un gran impacte en bona part de la societat mallorquina. Per primera vegada s'utilitzava la violència d'una forma clara per evitar la recepció de TV3.

"Margalida Solivellas. TV3. Palma"

Des de l'estiu de 1986 Margalida Solivellas, redactora-delegada, i Carles Pérez, càmera, són l'equip que cobreix les Balears per a TV3. Solivellas contesta tota sola l'entrevista perquè el càmera és absent.

—*Existeixen quotes d'informació de Balears, als Telenotícies?*

—No. Hem de vendre cada dia la notícia. No hi ha quotes, hi entren les notícies que els responsables consideren que tenen prou interès.

—*No hi ha uns mínims?*

—Quan vaig començar acordàrem que faríem almenys tres reportatges per setmana. La veritat és que sempre se supera aquesta mitjana.

—*Però molta gent té la sensació que l'equip de TV3 a Balears no fa gaire feina perquè no surten moltes coses...*

—És cert que es produeix aquesta sensació, però no respon a la realitat. No tothom veu tots els informatius de TV3 cada dia. Es fa molt més del que la gent pensa. Ara bé, no et vull amagar que ja m'agradaria poder entrar molts més temes. Però repetesc que la nostra feina

Margalida Solivellas i Carles Pérez. L'equip de TV3 a Balears no té una quota mínima d'informació.

està en funció de les necessitats, del que interessa als Telenotícies.

—*Així i tot la veritat és que no en surten gaires notícies.*

—Sí, d'acord, però s'ha d'entendre que un Telenotícies no es fa per criteris territorials ni ideològics, sinó per criteris professionals d'interès de la notícia.

—*Els sectors nacionalistes es queixen del tractament que reben envers les activitats que produeixen.*

—És cert que aquests sectors diuen que tractam poc certes notícies i que primam més d'altres, sobretot les d'estiu o relacionades amb el turisme. Però aquesta és la realitat balear, tot i que crec que cobrim bé les altres notícies. Al principi hi havia més crítiques o pressions. Crec que que es va entenent més la nostra feina.

—*El Barça per si sol explica l'èxit de TV3 a Balears?*

—No sé si tot, però evidentment és una peça fonamental. El Barça i la informació meteorològica tenen un gran seguiment.

—*Sembla com si els del temps tenguessin un corresponsal a*

Sant Llorenç des Cardassar

—Sí, sí... hi ha una persona concretament que telefona pràcticament cada dia explicant-los el temps que fa, i evidentment ho reflecteixen. D'altres llocs també els telefonen.

—*Barça, J. R...*

—TV3 ha servit a Balears per fer normal l'ús del català a la televisió. Al principi la gent se sobtava de veure pel·lícules o futbol en català. Ara ja no. **M. P.**

Era un atemptat no només contra el catalanisme illenc, que havia aconseguit portar la televisió catalana, sinó contra la llibertat d'elecció dels mallorquins. L'autor, un ancià ultradretà bastant conegut per les seves manifestacions públiques d'anticatalanisme, fou detingut ràpidament. Gràcies a les proves dactilars i també al testimoni del tècnic de Voltor que el va reconèixer, va ser condemnat a 6 anys i un dia de presó. Va estar uns 7 mesos a la presó, d'on en va poder sortir per haver complert els 70 anys.

El darrer episodi de les múltiples traves que ha hagut de superar la recepció de TV3 va ser, ara fa més d'un any, la guerra de les freqüències. Novament, quan les cadenes privades havien d'arribar a Menorca, s'alçaren veus —a Madrid— contra la presumpta il·legalitat de la recepció i a favor que el canal de TV3 fos utilitzat per les antenes privades. Gràcies, una altra vegada, a discrets contactes de Voltor amb els responsables ministerials i a la posició conciliadora de Canal Plus, es va poder tancar positivament la crisi.

Un balanç. Tant el màxim responsable de Voltor, Maties Oliver, com el president de l'OCB, Antoni Mir, coincideixen a dir que el balanç d'aquests deu anys és força positiu. No

solament s'ha aconseguit veure TV3 i Canal 33, sinó que també s'ha portat Canal 9, Catalunya Ràdio i el repetidor ha esdevingut un centre de comunicacions a través del qual emeten dues cadenes locals per a tot Mallorca, alhora que també assegura una recepció òptima de les cadenes de televisió i ràdio catalanes i valencianes.

La part negativa del balanç és "no haver aconseguit la recepció, que existia durant el franquisme i que es perllongà molts anys, de les emissions de Sant Cugat, i això és senzillament perquè TVE no vol, perquè tècnicament és molt senzill" (Oliver). Però sobretot hi ha una part negativa: "no estam gens satisfets de la presència de les Balears ni a les televisions i ràdios de Catalunya ni a les del País Valencià. No trobam arguments que justifiquin l'escassa i míssera presència de les Balears en aquests mitjans informatius que no es corresponen ni amb l'audiència, molt àmplia i consolidada, ni guarda la justa proporció amb la importància demogràfica, econòmica, turística, social i cultural de les Illes Balears. I quan hi sortim, més que les Balears el que surten són els famosos d'altres terres, els mites d'altres cultures, les estrelles-referents d'altres models audiovisuals", es queixa Antoni Mir. **Miquel Paycras**